

ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ВАРТОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Анотація. У статті визначено, що важливим завданням освітньої політики України є підвищення ефективності використання бюджетних коштів у рамках бюджетної програми «Підготовка кадрів вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації та забезпечення діяльності їх баз практики». Один із шляхів – перехід до принципу «гроші ходять за студентом». У 2016 р. Міністерством освіти і науки України вперше в межах вступної кампанії видатки на фінансування місць державного замовлення були розділені на базову та варіативну частину. Більший обсяг варіативної частини передбачався для тих вищих навчальних закладів, що їх абітурієнти вибрали відповідно до своїх рейтингів. У статті для обґрунтування розподілу коштів серед ВНЗ у рамках варіативної частини розглянуто підходи до вдосконалення методики визначення вартості підготовки одного фахівця певної спеціальності та відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня.

Ключові слова: принцип «гроші ходять за студентом», вартість підготовки студента.

Рис. 4. Табл. 2. Форм. 4. Літ. 12.

JEL classification: H41, H52, I22, I23, I28.

Протягом декількох останніх років в Україні проявляється виразна тенденція до поступового зменшення рівня видатків на освіту. На рис. 1 показано динаміку видатків на освіту відносно обсягу зведеного бюджету України (2017 р. – плановані показники). Як бачимо, високий рівень видатків на освіту спостерігався впродовж 2009–2013 рр., надалі його величина почала знижуватись. Якщо у 2013 р. частка цих видатків у загальній сумі видатків зведеного бюджету становила 20,9 %, то у 2016 р. вона зменшилась до 15,5 %, а щодо ВВП – з 6,9 до 5,4 %. Плановані на 2017 р. показники дають зробити припущення щодо зміни низхідного тренду на висхідний, адже вони становлять: 17,6 та 6 % відповідно.

Щодо видатків на фінансування вищої освіти в Україні, то вони також зменшувались: із 2,3 % ВВП у 2009 р. до 1,48 % ВВП у 2016 р. У 2017 р. планується подальше їх зниження до 1,3 % ВВП.

Зменшення рівня освітнього бюджетного фінансування зумовлене різними причинами, суттєвим фактором є, зокрема, необхідність збільшення бюджетних коштів для потреб оборонної галузі, що пов'язано з агресією Російської Федерації проти України. Отже, ця тенденція може бути тривалою.

Водночас, поряд зі зменшенням бюджетного фінансування, важливою проблемою освітньої галузі в Україні залишається необхідність підвищення ефективності викори-

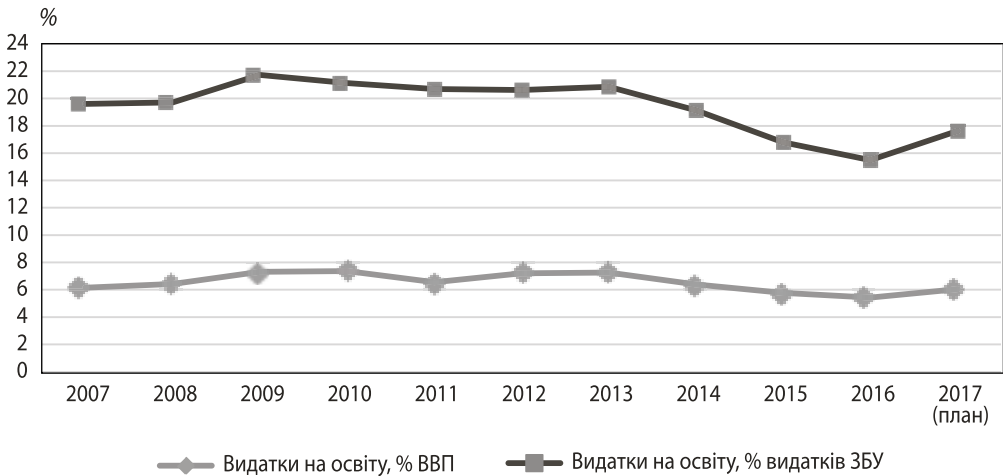

Рис. 1. Динаміка рівня освітніх витратків у зведеному бюджеті України та у Валовому внутрішньому продукті ВВП (2017 р. – плановані показники)

Джерело: Державна казначейська служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>, [1, 12].

стання бюджетних коштів та покращення якості освітніх послуг, що надаються за ці кошти. У вітчизняній сфері вищої освіти експертним середовищем визначено й ряд інших нагальних проблем [2]. Це, зокрема, зменшення кількості достатньо підготовлених абітурієнтів для вступу у ВНЗ України внаслідок зміни демографічної ситуації та підвищення конкуренції з боку закордонних ВНЗ. Іншою проблемою є складність передбачення розвитку українського ринку праці та потреб вітчизняної економіки, що зумовлено: високою волатильністю параметрів національної економіки, яка перебуває в умовах перманентно кризового стану; євроінтеграційними процесами, що спричиняють вплив найкращої частини абітурієнтів та студентів до країн ЄС; глобальними процесами зміни технологій виробництва, інноваціями в енергетиці та матеріалознавстві. Через відсутність чітко-

го розуміння можливостей розвитку економіки та ринку праці Україні виникає проблема визначення необхідних галузей знань, спеціальностей, рівнів підготовки фахівців у вітчизняній вищій школі. На сьогодні останні слабо відповідають потребам економіки. Експертне середовище також вказує на недостатню диверсифікацію освітніх програм, неналежний рівень академічних свобод, а також умов для індивідуалізації навчальних траєкторій здобувачів вищої освіти.

У рамках постійної дискусії, яку підтримує Міністерство освіти і науки України, згенеровано ряд ідей щодо можливого подолання кризового стану у сфері вищої освіти. Найважливішими з них є ті, котрі стосуються переходу ВНЗ до статусу неприбуткових організацій, багатоканального фінансування з розширенням спектра фінансових інструментів, застосовуваних в умо-

вах ринкової економіки, підвищення ступеня адресності державних видатків, імплементації у вищій школі компетентнісного підходу. Зазначене могло би стимулювати конкурентну боротьбу за кращих студентів між вищими навчальними закладами України, а також із зарубіжними ВНЗ, сприяти підвищенню якості освітніх послуг на ринку.

Прийнята у 2015 р. нова редакція Закону України «Про вищу освіту» частково дає відповідь на зазначені виклики, зокрема стосовно трансформації системи державного замовлення. Чинна на сьогодні система державного замовлення є недостатньо науково обґрунтованою, що дає привід звинувачувати державних замовників у «ручному» розподілі.

Реакцією на такий стан справ стали розроблені Міністерством освіти і науки України за участю Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти законодавчі пропозиції щодо розширення фінансового інструментарію, який повинен застосовуватись у сфері вищої освіти. Для забезпечення конституційних зобов'язань держави щодо оборони, правопорядку, права на освіту, на охорону здоров'я тощо ВНЗ повинні надавати освітні послуги в рамках державного замовлення, фінансованого з бюджету. Підготовка фахівців для пріоритетних галузей економіки може здійснюватись із використанням додаткових фінансових інструментів, які не передбачають повного державного фінансування, зокрема здобувачам вищої освіти може надаватися державна гарантія на кредит на оплату навчання, здійснюватися відшкодування обслуговування такого кредиту тощо.

Актуальним залишається питання механізму визначення урядом пріоритетних галузей економіки. Адже з цим тісно пов'язане питання формування майбутнього ринку праці, на який мають орієнтуватись вищі навчальні заклади.

Зазначимо, що в бюджетній сфері України започатковано перехід до середньострокового бюджетного планування. Ця методологія є успішною за умови взаємопов'язаності та взаємодоповнюваності її складників: стратегічного планування, середньострокового прогнозування і планування доходів бюджету; формування системи доведення середньострокових бюджетних лімітів до головних розпорядників коштів; стабілізації дефіциту бюджету й державного боргу (здебільшого через запровадження фіскальних правил); створення механізму узгодження поточних і середньострокових показників бюджету. Середньострокове бюджетне планування, як показує досвід багатьох країн, сприяє прозорості бюджетної сфери, підвищує ефективність бюджетних видатків, надає більшої самостійності у формуванні своєї політики головними розпорядниками бюджетних коштів тощо. Міністерство освіти і науки України як один із головних розпорядників бюджетних коштів у межах середньострокового бюджетного планування зможе раціональніше розподіляти наявні бюджетні ресурси й сприяти підвищенню ефективності сфери вищої освіти та якості освітніх послуг, що надаються.

У рамках стратегічного планування програмними документами держави якраз і мають бути визначені пріоритетні галузі та напрями

розвитку економіки України, яким надаватиметься підтримка. Таких галузей через обмеженість ресурсів (людських, організаційних, фінансових та ін.) не може бути багато. Нині, на думку експертів, Україна як відкрита ринкова економіка може в сучасному конкурентному світі використати в міжнародному поділі праці окремі свої переваги, зокрема як транзитної країни (логістика, транспорт), є підстави для подальшого розвитку системоутворюючих ІТ-технологій, нових енергетичних технологій, створення продукції з високою доданою вартістю у сфері оборони, літакобудування, космічної техніки, розвиток нових харчових технологій для виготовлення високоякісної їжі тощо.

У підготовці фахівців для зазначених галузей економіки поряд із механізмом державного замовлення може використовуватись фінансовий інструментарій державного гарантування отримання здобувачем кредиту на оплату навчання з одночасним відшкодуванням державою процентів за таким кредитом. Проте використання таких інструментів несе певні ризики для державного бюджету, що вимагає зміни філософії загальних підходів до фінансування вищої школи. Поряд із базовим фінансуванням ВНЗ об'єктом фінансування повинен також стати здобувач вищої освіти. Тобто частина системи фінансування має стати «студентоцентрованою», в якій «кошти ходять за студентом». У цьому контексті зміни насамперед повинні стосуватись використання державного замовлення. У 2016 р. Міністерством освіти і науки України вперше в межах вступної кампа-

нії видатки на фінансування місць державного замовлення були розділені на базову та варіативну частини. Більший обсяг останньої передбачався для тих ВНЗ, що їх абітурієнти вибрали відповідно до своїх рейтингів. Проте для однозначного обґрунтування розподілу бюджетних коштів серед ВНЗ України, який має здійснюватися після розподілу місць державного замовлення в рамках варіативної частини, необхідно вдосконалити методику визначення вартості підготовки одного фахівця певної спеціальності, відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня та форми навчання. Чинна нормативно-правова база в Україні [3–7], на жаль, не дає змоги цю вартість оцінити однозначно.

Міністерством освіти і науки України було ініційовано збір відповідної інформації та проведення досліджень, результати яких могли би бути покладені в основу формування названої методики. За завданням Міністерства розроблено відповідні інформаційні форми, які листом Міністерства від 03.10.2016 № 1/9-521 надіслано всім ВНЗ України.

Ідея досліджень полягає в порівнянні результатів оцінювання вартості підготовки одного фахівця певної спеціальності, освітньо-кваліфікаційного рівня та форми навчання з позиції двох підходів: «згори» і «знизу».

Підхід «згори». У рамках економетричної моделі наявні у ВНЗ фінансові ресурси зіставляються з контингентом студентів, котрі навчаються у середовищі вищої освіти України за ці кошти. Система рівнянь для здобувачів конкретного освітньо-кваліфікаційного рівня (напри-

клад, бакалавра), які навчаються в п вищих навчальних закладах України за 28 галузями вищої освіти, може бути записана у вигляді:

$$\begin{aligned}
 Y_1 &= a_0 + a_1 X_{1,1} + a_2 X_{2,1} + \dots + a_{28} X_{28,1'} \\
 Y_2 &= a_0 + a_1 X_{1,2} + a_2 X_{2,2} + \dots + a_{28} X_{28,2'} \\
 &\dots\dots\dots \\
 Y_i &= a_0 + a_1 X_{1,i} + a_2 X_{2,i} + \dots + a_{28} X_{28,i'} \quad (1) \\
 &\dots\dots\dots \\
 Y_n &= a_0 + a_1 X_{1,n} + a_2 X_{2,n} + \dots + a_{28} X_{28,n'}
 \end{aligned}$$

де $Y_1, Y_2, \dots, Y_p, \dots, Y_n$ – обсяг коштів, які витрачаються на підготовку фахівців першим, другим, ..., i -м, ..., n -м ВНЗ;

$X_{1,i}, X_{2,i}, \dots, X_{28,i}$ – контингент студентів відповідних галузей знань в i -му вищому навчальному закладі ($i = 1, \dots, n$);

a_1, a_2, \dots, a_{28} – середні вартості підготовки фахівця для відповідних галузей знань, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти.

Перевагою такого підходу є те, що його інформаційне забезпечення порівняно просте, модельне узагальнення робиться для всього освітнього простору країни.

Підхід «знизу». Вищі навчальні заклади самостійно, відповідно до чинної методичної бази (передусім із використанням постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методики розрахунку орієнтовної вартості підготовки одного кваліфікованого робітника, фахівця, аспіранта, докторанта» від 20.05.2013 № 346), розраховують вартість підготовки одного фахівця певної спеціальності, відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня та форми навчання.

Наведені нижче результати аналізу отримано на основі інформації,

яка надійшла від близько 150 вищих навчальних закладів України. Проте інформація від окремих ВНЗ виявилась неповною, у деяких випадках – помилковою. Тому попередньо проводилася селекція з метою виявлення очевидних помилкових даних.

У табл. 1 для прикладу наведено результати самооцінки ВНЗ України вартості підготовки одного бакалавра денної форми навчання спеціальності «Менеджмент» (галузь знань «Управління та адміністрування») за державним замовленням у 2015 р. Статистичний аналіз показав, що дані, які не вкладаються в діапазон «середньомедіанне значення» ряду $\pm 30\%$ цього значення, як правило, є помилковим, тому їх не було враховано.

На рис. 2 представлено розподіл використаних статистичних даних. З достатньою точністю цей розподіл можна вважати нормальним стосовно показника 23 764,5 грн, який є середньозваженим. Тому можна припустити, що це значення і є вартістю підготовки в 2015 р. одного бакалавра денної форми навчання спеціальності «Менеджмент» (галузь знань «Управління та адміністрування») за державним замовленням.

Подібним чином визначалася середньозважена вартість підготовки одного бакалавра денної форми для кожної з інших спеціальностей, а також і всієї галузі знань «Управління та адміністрування». На рис. 3 наведено інформацію щодо середньозваженої вартості підготовки бакалаврів у галузях знань, визначених постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здо-

Таблиця 1

Результати самооцінки вищих навчальних закладів України щодо вартості підготовки одного бакалавра денної форми навчання спеціальності «Менеджмент» (галузь знань «Управління та адміністрування») за державним замовленням у 2015 р.

Номер вищого навчального закладу	Контингент, осіб	Самооцінка вартості підготовки одного студента, грн
1	18	17101,0
2	56	19047,6
3	29	20424,6
4	66	21366,0
5	97	21888,1
6	18	22830,0
7	88	24645,0
8	80	24706,2
9	48	27076,1
10	32	27352,0
11	18	27686,0
12	20	28757,0
13	41	28904,0
14	2	30534,2
15	85	40215,8

Джерело: розраховано та складено автором, [12].

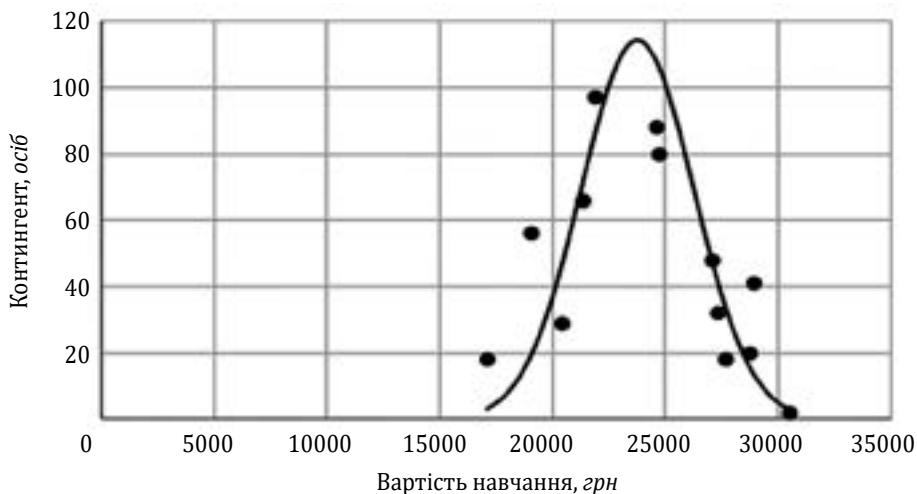

Рис. 2. Статистичний розподіл вартості підготовки в 2015 році одного бакалавра денної форми навчання спеціальності «Менеджмент» за кошти загального фонду бюджету у ВНЗ України (галузь знань «Управління та адміністрування»). Середньозважена вартість підготовки – 23764,5 грн

Джерело: розраховано та складено автором, [12].

Рис. 3. Середньозважена вартість підготовки в 2015 році бакалаврів денної форми навчання за державним замовленням у розрізі галузей знань. В дужках поруч з назвою галузі – кількість статистичних даних, на основі яких зроблено розрахунок

Джерело: розраховано та складено автором, [12].

бувачів вищої освіти» від 29.04.2015 № 266. Однак варто зауважити, що достовірність визначення такої вартості для різних галузей знань є неоднаковою. Це впливає з відмінностей статистичного забезпечення цього показника. Наприклад, для галузі знань «Управління та адміністрування» можна було оперувати 144 статистичними даними, тоді як для галузі знань «Цивільна безпека» для аналізу було доступно лише 6 статистичних даних.

Для зручності прийняття управлінських рішень на практиці, зокре-

ма стосовно перерозподілу бюджетного фінансування при збільшенні місць державного замовлення в окремих ВНЗ унаслідок рейтингування їх абітурієнтами, доцільно мати порівняльні коефіцієнти для небагатьох груп галузей знань, які формуються за певним принципом. Ми провели таке об'єднання, спираючись на міжнародний досвід, зокрема країн ЄС [8–11]. Було сформовано шість груп:

1) гуманітарні науки, соціальні та поведінкові науки, журналістика, управління та адміністрування, пра-

во, соціальна робота, сфера обслуговування;

2) технології, освіта, математика та статистика;

3) механічна інженерія, електрична інженерія, автоматизація та приладобудування, електроніка та телекомунікації, виробництво та технології, транспорт, архітектура та будівництво;

4) хімічна та біоінженерія, аграрні науки та продовольство, біологія, природничі науки;

5) ветеринарна медицина, охорона здоров'я;

6) культура і мистецтво.

Середньозважені вартості підготовки в 2015 р. бакалаврів денної форми навчання за державним замовленням у розрізі зазначених груп галузей знань показано на рис. 4.

Як бачимо, найбільш вартісною була підготовка фахівців 5-ї та 6-ї груп. Порівняно менш вартісною виявилась підготовка фахівців 1-ї та 3-ї групи. Найдешевшою, за результатами самооцінки ВНЗ, є підготовка бакалаврів 2-ї та 4-ї груп.

Необхідно зазначити, що згідно з постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методики розрахунку орієнтовної вартості підготовки одного кваліфікованого робітника, фахівця, аспіранта, докторанта» від 20.05.2013 № 346 у представленій самооцінці вартості ВНЗ враховувались витрати на виплату академічної стипендії. Такі витрати повністю фінансувались із бюджету в 2015 та 2016 рр. Водночас окремі позиції, складові вартості підготовки, такі як «витрати на оплату ко-

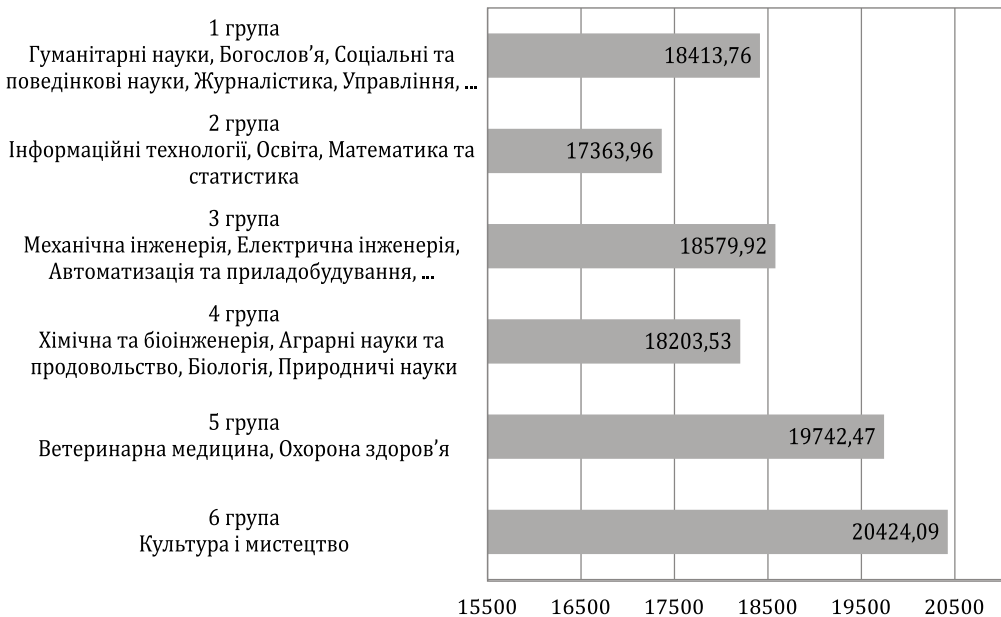

Рис. 4. Середньозважені вартості підготовки в 2015 році бакалаврів денної форми навчання за державним замовленням в Україні в розрізі шести груп галузей знань

Джерело: розраховано та складено автором, [12].

мунальних послуг та енергоносіїв», «витрати, безпосередньо пов'язані з навчанням», «витрати, опосередковано пов'язані з навчанням», «витрати на утримання гуртожитку» із загального фонду бюджету, практично не фінансувались. Вищим навчальним закладам України необхідно було здійснювати фінансування зазначених потреб зазвичай за рахунок коштів спеціального фонду. Тому оцінка реальної вартості підготовки одного фахівця буде дещо відрізнятися від отриманої внаслідок впливу зазначених особливостей.

Частково зняти виявлені проблеми проведення оцінки реальної вартості підготовки одного фахівця у ВНЗ України можна, використовуючи підхід «згори». Проте з усього інформаційного масиву, який надали близько 150 ВНЗ України, цілям моделювання відповідали тільки дані, отримані від 31 ВНЗ.

З огляду на доступний масив інформації була сформовано модель у вигляді:

$$Y = a_0 + a_1X_1 + a_2X_2 + a_3X_3 + a_4X_4 + a_5X_5 + a_6X_6, \quad (2)$$

де Y – обсяг коштів загального та спеціального фондів у кошторисі ВНЗ;

$X_1, X_2, X_3, X_4, X_5, X_6$ – контингент студентів у зазначених групах галузей знань;

a_1, a_2, \dots, a_6 – середні вартості підготовки фахівця для цих груп, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти.

Результати моделювання на підставі інформації ВНЗ, наданої за фактом виконання 2015 р., показали, що взаємозв'язок контингенту бакалаврів, котрі належать до однієї з шести груп, з обсягами наявного фінансу-

вання із загального та спеціального фондів ВНЗ можна описати рівнянням:

$$Y = 0,45X_1 + 0,10X_2 + 0,37X_3 + 0,29X_4 + 0,69X_5 + 1,00X_6 + 19,60. \quad (3)$$

Коефіцієнт детермінації становить: $R^2 = 0,85$.

Аналогічне рівняння на основі інформації про показники 2016 р. має вигляд:

$$Y = 0,45X_1 + 0,11X_2 + 0,41X_3 + 0,30X_4 + 0,80 - X + 1,00X_6 + 46,57. \quad (4)$$

Коефіцієнт детермінації дорівнює: $R^2 = 0,95$.

Моделі перевірялись на адекватність, а також контролювались на предмет наявності гетероскедастичності, автокореляції та мультиколінеарності.

Таким чином, за результатами моделювання можна оцінити співвідношення між вартостями підготовки фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», яка фінансується із загального та спеціального фондів, у рамках першої-шостої груп галузей знань (табл. 2).

Як бачимо з таблиці, найбільш вартісною є підготовка фахівців п'ятої та шостої груп. Це співпадає і збігається з результатами самооцінки вищих навчальних закладів ВНЗ.

Серед інших чотирьох груп найдешевшою є підготовка фахівців другої групи (інформаційні технології, освіта, математика та статистика). Це також кореспондується з результатами самооцінки ВНЗ. Проте те, що найдорожчою в зазначеній четвірці груп є підготовка фахівців першої групи, тобто вартість підготовки фахівців-гуманітаріїв є вищою за підготовку фахівців інженерних

Таблиця 2

Співвідношення між вартостями підготовки в Україні фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» в у 2015 та 2016 рр., які отримані за результатами моделювання для вибірки з 31 ВНЗ

Групи галузей знань	Відносні одиниці		
	2015 р.	2016 р.	Середнє
1. Гуманітарні науки, соціальні та поведінкові науки, журналістика, управління та адміністрування, право, соціальна робота, сфера обслуговування	0,45	0,45	0,45
2. Інформаційні технології, освіта, математика та статистика	0,10	0,11	0,11
3. Механічна інженерія, електрична інженерія, автоматизація та приладобудування, електроніка та телекомунікації, виробництво та технології, транспорт, архітектура та будівництво	0,37	0,41	0,39
4. Хімічна та біоінженерія, аграрні науки та продовольство, біологія, природничі науки	0,29	0,30	0,30
5. Ветеринарна медицина, охорона здоров'я	0,69	0,80	0,75
6. Культура і мистецтво	1,00	1,00	1,00

Джерело: розраховано та складено автором, [12].

напрямок, викликає певні запитання. Причиною може бути більш кваліфікований викладацький склад, який готує фахівців-гуманітаріїв (більше викладачів із науковим ступенем та вченими званнями), а та-

кож вищий суспільний попит на таку підготовку.

Очевидно, що обґрунтовані висновки можуть бути отримані при дослідженні більш широкої статистичної бази.

Список використаних джерел

1. Державна казначейська служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>.

2. Жилиєв І. Б. Вища освіта України: стан та проблеми / Ігор Борисович Жилиєв, Володимир Віталійович Ковтунець, Максим Володимирович Сьомкін. – Київ : Науково-дослідний ін-т інформатики і права НАПрН України, Ін-т вищої освіти НАПН України, 2015. – 96 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/doccatalog/document?id=66148>.

3. Про затвердження Методики розрахунку орієнтовної вартості підготовки одного кваліфікованого робітника, фахівця, аспіранта, докторанта : постанов Кабінету Міністрів України від 20.05.2013 № 346.

4. Про затвердження Типового договору про надання освітніх послуг між вищим навчальним закладом та фізичною (юридичною) особою : постанов Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 № 634.

5. Про затвердження Порядку відшкодування коштів державного або місцевого бюджету, витрачених на оплату послуг з підготовки фахівців : постановою Кабінету Міністрів України від 26.08.2015 № 658.

6. Щодо включення до податкової знижки за звітний рік сум витрат, понесених у минулому році на оплату вартості навчання : лист Державної фіскальної служби України від 08.10.2015 № 9420/П/99-99-17-02-03-14.

7. Про затвердження порядків надання платних послуг державними та комунальними навчальними закладами : наказ Міністерства освіти і науки України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства фінансів України від 23.07.2010 № 736/902/756.

8. Biuletyn Informacji Publicznej (BIP). 2013. Last modified in May. Accessed 2016. February 4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bip.nauka.gov.pl/g2/oryginal/2013_05/801ca0e5e424499bbe45bcf48ce90d1a.pdf.

9. Vlăsceanu L. Relating quality and funding: The Romanian case/ L. Vlăsceanu, A. Miroiu // European Higher Education at the Crossroads: Between the Bologna Process and National Reforms /ed. by Adrian Curaj, Peter Scott, Lazár Vlasceanu, Lesley Wilson. Dordrecht: Springer 2012. – P. 791–811.

10. Pabian P. Funding Systems and Their Effects on Higher Education Systems. Country study – Czech Republic / P. Pabian, M. Melichar, H. Šebková. – Paris: OECD IMHE, 2006.

11. Expenditure on education and culture (Current funding per student by areas of study – 1000 Euro) // Statistisches Bundesamt. 2014. Accessed February 4, 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.destatis.de/EN/FactsFigures/SocietyState/EducationResearchCulture/EducationalCulturalFinance/Tables/CurrentFundingStudentAreasStudy.html>.

12. Londar S., Lytvynchuk A. Approaches to the cost assessment of higher education specialists training in Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irn.center/2017_2_regional-innovations-journal/.

S. LONDAR

APPROACHES TO COST ASSESSMENT OF SPECIALISTS' TRAINING IN HIGHER EDUCATION OF UKRAINE

Summary: *The article examines approaches to assessing the cost of specialists' training in the field of higher education. It is noted that over the past few years, Ukraine has shown an obvious tendency to a gradual level reduction of expenditures on education. In the framework of the ongoing discussion, supported by the Ministry of Education and Science of Ukraine, a number of ideas have been generated on possible solutions to the crisis situation in the field of higher education. The most important of these are those relating to the transition of higher education institutions to the status of non-profit organizations, multi-channel financing of higher education with the expansion of the range of financial instruments applicable to a market economy, raising the level of targeting of public educational expenditures, implemen-*

tation of a competent approach in the Ukrainian high school. The article defines that an important task of educational policy in Ukraine is to increase the efficiency of budget funds usage within framework of the budget program «Specialists' training by the higher educational institutions of the III and IV accreditation levels and providing of the activity of their bases for practice». One of the ways is the transition to the principle of «money follows the student». In 2016 for the first time within the framework of the introductory campaign, the Ministry of Education and Science of Ukraine divided the expenditures on financing of the state order places into the base and the variational part. A larger volume of the variational part was envisaged for those higher educational institutions whose entrants were selected in accordance with their ratings. To justify the distribution of funds among the higher educational institutions in the variational part framework, the article considers approaches to improving the methodology for determining the cost of training of one specialist of a particular specialty and corresponding educational qualification level.

Key words: *«money follows the student», the cost of student training.*